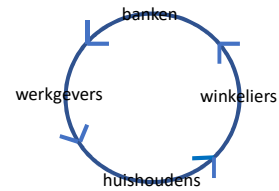

Loonzakje geeft zicht op betalingen?

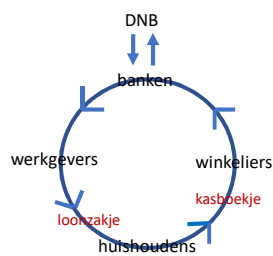
Bert van Beek, 17 november 2018

Geldcirculatie lonen

Bron: J. Lucassen 1999

Geldcirculatie lonen

1950: sober leven

per inwoner	1950	1960	1970	1980
Sigaren (aantal)	78	120	108	64
Sigaretten (aantal)	793	1198	1433	1627
Gedestilleerd (liter)	1,5	1,1	2,0	2,7
Bier (liter)	0,9	23,9	57,4	86,4
Wijn (liter)	0,5	1,9	5,1	12,8
Koffie (kg)	1,3	3,6	6,0	7,3
Thee (kg)	0,8	0,8	0,6	0,7

Bron: Van Oers, *Gezinsconsumptie*, Rotterdam 1985

Omloop biljetten eind 1950

- Bankbiljetten waarde: 2,9 miljard gld
- Muntbiljetten waarde: 137 miljoen gld
- Samen (afgerond): 3 miljard gld

Bron: jaarverslag DNB 1950

Omloop biljetten eind 1950

- Bankbiljetten waarde: 2,9 miljard gld
- Muntbiljetten waarde: 137 miljoen gld
- samen: 3 miljard gld

- Aantal inwoners: 10 miljoen
- Per inwoner: 300 gulden

2,9 miljard gulden aan bankbiljetten

137 miljoen gulden aan muntbiljetten

1950 jaarverslag DNB

24 miljoen stuks

6 miljoen stuks

137 miljoen gulden aan muntbiljetten

1950 jaarverslag DNB

Kleingeld in 1950

productie Wilhelminamunten met jaartal 1948

denominatie	aantal	bedrag	per inwoner (10 miljoen)	per werkende (4 miljoen)	per huishouden (2,5 miljoen)
(Centen)	(miljoenen)	(miljoenen gld)	(aantal afgerond)	(aantal afgerond)	(aantal afgerond)
1	175	1,75	20	44	70
5	25	1,25	2,5	6	10
10	80	8	8	20	32
25	32	8	3	8	13
totaal		19			

*Productie in 1948 en 1949; in 1950 werden de oude kwartjes en stuivers ingetrokken

waarde in 1950:
ongeveer 3 uur
werken voor de
gemiddelde loonarbeider

de rijksdaalders van Juliana 1949
waren in 1951 door DNB ontvangen,
Maar pas in 1952 in omloop gebracht

1950: 137 miljoen gld aan muntbiljetten

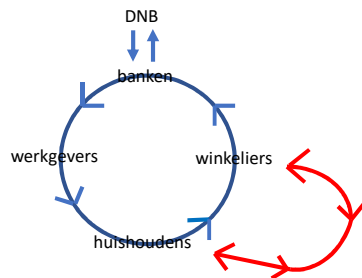
Ongeveer even veel guldens als rijksdaalders,

Dus ongeveer
40 miljoen guldens en
40 miljoen rijksdaalders

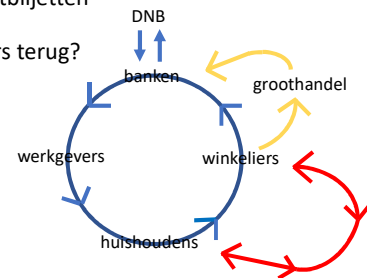
1950: 137 miljoen gld aan muntbiljetten

- Aantal werkenden: 4 miljoen
- ongeveer 10 rijksdaalders en
- ongeveer 10 guldens
per werkende

wisselgeld

Hoeveel muntbiljetten
komen bij
de werkgevers terug?

1950: 137 miljoen gld aan muntbiljetten

- Hoe meer de winkeliers de muntbiljetten vasthouden als wisselgeld
- Hoe meer de werkgevers tientjes stopen in de loonzakjes

1950: 137 miljoen gld aan muntbiljetten

- Aantal werkenden: 4 miljoen
- ongeveer 10 rijksdaalders en
- ongeveer 10 guldens per werkende

Biljetten bijdrukken?

- Nee, er was al geldontwaarding
- Daarom moesten de lonen in 1950 tweemaal met 5% verhoogd worden.

Bron: jaarverslag DNB 1950

Omloop muntbiljetten

jaar	Totaal in miljoenen guldens (afgerond)
1948	144
1949	137
1950	137
1951	143

Eind 1949 was de voorraad guldens bij DNB op

Bron: jaarverslagen DNB 1948-1950

Loonbetalingen in 1950, afgerond

Totaal aantal werkenden : 4 miljoen

Waarvan weekloon: 3 miljoen (geschat)

= 3 miljoen loonzakjes per week met gepast geld

Weekloon drukkersgezel in 1950

f. 47,04*

Coupoes/den.	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4
25 gulden	1			
20 gulden	1			
10 gulden		4	3	2
rijksdaalder		2	4	8
gulden	2	2	7	7
cent	4	4	4	4
	47,04	47,04	47,04	47,04

Eventueel kon een gulden vervangen worden door 2 kwartjes en 5 dubbeltjes, enz.

* Eeken, *PIE rapportenreeks 21*, Grafische Industrie, 1995

Conclusies

- De modale huisvrouw kreeg elke week enkele bankbiljetten van 10 gld in handen
- En muntbiljetten en kleingeld
- Wisselgeld was een belangrijke bron van kleingeld

Aanbeveling

- Meer huishoudens zouden een kasboekje moeten gaan gebruiken

Nibud (april '18): 4 op de 10 volwassen Nederlanders is het overzicht over zijn financiën kwijt